

ELŐSZÓ

A közmondások régóta részét képezik a nyelvünknek, hiszen némelyik ókori vagy bibliai eredetre vezethető vissza. Az alakjuk is igen változatos, ám ebben a munkafüzetben elsősorban a legismertebb formát mutatjuk be. Ugyanakkor felvettünk régies vagy népies közmondásokat is, hiszen ismeretükkel jobban megérthetjük a szépirodalmi műveket, használatukkal pedig színesebbé tehetjük beszédünket.

A szólásokat, szóláshasonlatokat, helyzetmondásokat és közmondásokat az alább feltüntetett forrásmunkák nem mind különítik el élesen. Így ebben a munkafüzetben is helyet kaptak szóláshasonlatok és helyzetmondatok is. Általában elmondható, hogy ezeknek az állandósult szókapcsolatoknak kötött az alakjuk, vagyis egyik szavuk sem helyettesíthető másikkal. A közmondások bölcsességeket, megszívlelendő tanácsokat foglalnak magukban, míg a szólások képszerűen jelenítenek meg egy gondolatot, a szóláshasonlatok pedig összehasonlítást tartalmaznak.

A munkafüzetben 15 tematikus csoportban 27 feladatot szerepeltetünk, amelyek a közmondások alakjának, jelentésének és eredetének ismeretét mérik fel. Nem kell azonban megijedni, ha az olvasó valamelyiket nem ismeri, hiszen bátran segítségül hívhatja akár az alább megadott forrásmunkákat, akár más közmondásgyűjteményeket, sőt az internetet is.

A munkafüzetet elsősorban diákoknak ajánljuk az általános iskola 5. osztályától, hogy elmélyítsék tudásukat, valamint pedagógusoknak, hogy ötleteket merítsenek a tanórák gazdagításához. Emellett bárki számára remek szórakozást biztosíthat a kötet, aki szeretné felmérni közmondástudását vagy bővíteni ismereteit.

Felhasznált irodalom

- BÁRDOSI Vilmos: *Itt van a kutya elásva! Állatneves magyar szólások, közmondások szótára*. Budapest, TINTA Könyvkiadó, 2018.
- BÁRDOSI Vilmos: *Lassan a testtel! Emberi testrészek a magyar szólásokban, közmondásokban*. Budapest, TINTA Könyvkiadó, 2013.
- BÁRDOSI Vilmos: *Nincsen rózsza tövis nélkül. Növény-, virág- és gyümölcsneves szólások, közmondások szótára*. Budapest, TINTA Könyvkiadó, 2019.
- BÁRDOSI Vilmos: *Szólások, közmondások eredete. Frazeológiai etimológiai szótár*. Budapest, TINTA Könyvkiadó, 2015.
- BÁRDOSI Vilmos – CSOBOTHNÉ HEGEDŰS Mária: *Szólások és közmondások munkafüzet*. Budapest, TINTA Könyvkiadó, 2012.
- SZEMERKÉNYI Ágnes: *Szólások és közmondások*. Budapest, Osiris Kiadó, 2019.
- T. LITOVKINA Anna: *Aki keres, az talál. Bibliai közmondások szótára*. Budapest, TINTA Könyvkiadó, 2017.
- T. LITOVKINA Anna: *Magyar közmondások nagyszótára*. Budapest, TINTA Könyvkiadó, 2005.
- TÓTHNÉ LITOVKINA Anna: Parömiológiai felmérés Magyarországon: milyen formában és változatban élnek a legismertebb közmondások, és mi határozza meg az ismeretüket. *Magyar Nyelv*, 1996, 439–458.